

ชื่อวิทยานิพนธ์ ระบบทุนนิยมเครือญาติในการเมืองไทย ศึกษาเปรียบเทียบรัฐบาลจอมพลถนอม
กิตติขจรกับรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร

ผู้วิจัย นางสาวชาตรีรัตน์ โสภี ปรินญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ รสทิน ศิริยะพันธุ์ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งพงษ์ ชัยนาม
ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ บทบาทและอิทธิพล
ของระบบทุนนิยมเครือญาติ ในรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ที่ส่งผลต่อระบบการเมือง เศรษฐกิจ และ
สังคม (2) ศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ บทบาทและอิทธิพลของระบบทุนนิยมเครือญาติ ในรัฐบาล พ.ต.ท.
ทักษิณ ชินวัตร ที่ส่งผลต่อระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (3) เปรียบเทียบระบบทุนนิยมเครือญาติ
ในสมัยรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร กับรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ประชากรในการทำวิจัยได้แก่ นักวิชาการ
นักการเมือง และนักสื่อสารมวลชน ซึ่งคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยคัดเลือกเพื่อทำการสัมภาษณ์
เป็นบุคคลที่มีความรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในสมัยรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร และรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชิน
วัตร ที่ผ่านมาแล้ว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และศึกษาจากเอกสารทั้งชั้นต้นและชั้น
รองเป็นหลัก นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าและรวบรวมทั้งที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ รวมทั้งข้อมูล
จากการสัมภาษณ์ นำเสนอในลักษณะเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า (1) ลักษณะความสัมพันธ์ของระบบทุนนิยมเครือญาติในรัฐบาลจอมพล
ถนอม กิตติขจร เป็นความสัมพันธ์แบบญาติจริงและเฉพาะกลุ่มชนชั้นนำทางอำนาจที่เป็นทหารเท่านั้น
ส่วนรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร มีทั้งเป็นญาติจริงและญาติขยายวงศ์ ที่มีจำนวนของกลุ่มมากกว่า
ความสัมพันธ์จะเป็นในแนวดิ่ง โดยในสมัยรัฐบาลจอมพลถนอม นักการเมืองจะเป็นผู้นำเหนือฝ่ายธุรกิจ
แต่ในสมัย พ.ต.ท. ทักษิณ กลุ่มนักธุรกิจกลับมาเป็นผู้นำเหนือฝ่ายการเมือง โดยกลุ่มทุนเข้ามาดำรง
ตำแหน่งทางการเมืองโดยตรง ไม่ใช่โดยอ้อมดังสมัยรัฐบาลจอมพลถนอม (2) บทบาทและอิทธิพลของ
กลุ่มทุนนิยมเครือญาติต่อนโยบายรัฐบาล ในสมัยรัฐบาล จอมพลถนอม ยังมีบทบาทไม่เด่นชัดนักและ
ไม่ได้เข้ามากำหนดนโยบายโดยตรง ซึ่งแตกต่างจากสมัยรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ที่กลุ่มทุนนิยมเครือญาติ
เข้ามากำหนดนโยบายโดยตรง โดยมีจำนวนมากกว่า และแสดงให้เห็นถึงการเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่ม
เครือญาติที่เด่นชัดกว่าสมัยจอมพลถนอม (3) ระบบทุนนิยมเครือญาติของทั้งสองรัฐบาลส่งผลต่อระบบ
การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม คือ ทำให้ระบบการเมืองต้องมีการเปลี่ยนแปลง โดยในรัฐบาล พ.ต.ท.
ทักษิณ มีความรุนแรงกว่าสมัยรัฐบาลจอมพลถนอม ในทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดการผูกขาด และระบบ
สังคมนำไปสู่การเกิดการบริโภคนิยมและการฟุ้งพารัฐ ที่นำไปสู่ปัญหาการคอร์รัปชัน

คำสำคัญ ระบบทุนนิยมเครือญาติ การเมืองไทย

Thesis title: Crony Capitalism in Thai Politics: A Comparison between Field Marshal Thanom Kittikajorn and Pol. Lt. Col. Thaksin Shinawatra Regimes

Researcher: Miss Chatarat Sopee; **Degree:** Master of Political Science (Politics and Government)

Thesis advisors: (1) Rosalin Siriyaphan, Associate Professor; (2) Dr. Rungpong Jayanama, Associate Professor; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to describe relationship, role, and influence of crony capitalism during Field Marshal Thanom Kittikajorn regime that affected political, economic and social systems; (2) to indicate relationship, role, and influence of crony capitalism during Pol. Lt. Col. Thaksin Shinawatra regime that affected political, economic and social systems; and (3) to compare crony capitalism between Thanom Kittikajorn and Thaksin Shinawatra regimes.

This research was a descriptive research. The population was academic, politician and mass media groups. The selected sample had knowledge on the governance of Thanom and Thaksin. The research instruments were interview forms and primary and secondary documents. Data from primary and secondary documents and interviewing were presented using descriptive analysis.

The research findings showed that (1) relationship in crony capitalism during Thanom regime was actual kindred and centered around military elite. During Thaksin regime, kinship included actual kindred and more extended kins. The relationship was vertical. During Thanom regime, politicians led businessmen, but during Thaksin regime, businessmen controlled over politicians. The capitalists directly took part in political positions, not indirectly as in Thanom regime. (2) During Thanom regime, role and influence of crony capitalism was not evident and did not set up policy directly. That was different from Thaksin regime where kinship capitalists of Thaksin created more policies and showed that they completely facilitated their kins more. (3) Crony capitalism of both regimes affected political, economic and society systems. In the political system, political changes were found more severe during Thaksin regime than Thanom regime. The economic system was led to a monopoly system. The social system turned to be consumerism and state dependency, hence caused corruption problems.

Keywords: Crony Capitalism, Thai Politics